

Gyvenimas

ISSN 1648-0392

9 771648 039035

Laikraštis Prienų rajono ir Birštono krašto žmonėms
Nacionalinės rajonų ir miestų laikraščių leidėjų asociacijos narys

Nr. 59 (10602) * 2023 m. rugpjūčio 2 d., trečiadienis

Kaina - 0,97 Eur

Šiandien – Mėnulio pilnatis. Saulė teka 5 val. 30 min., leisiai 21 val. 18 min. Dienos ilgumas 15 val. 48 min.

Vardadieniai: šiandien – Augustė, Alfa, Alfas, Alfonsa, Alfonsas, Guoda, Gustas, Gustava, Gustavas, Gustė, Gustina, Gustys, Tautvaišas, Tautvaldas, Valdė, rytoj – Karimantas, Mangirda, Mangirdas, Mangirdė, Mankanta, Mankantas, Mantartas, Žeimena, penktadienį – Domas, Dominika, Domininkas, Dominykas, Domitas, Gerimantas, Gerimantė, Gerutė, Gerutis, Irita, Irtautas, Milgeda, Milgedas, Milgeidas, Milgeidė.

Rugpjūčio 2 – Romų genocido atminimo diena.

Laiškai iš Nemuno krantinės

Neišsižadėję Justino Marcinkevičiaus

Dauguma jų (turbūt derėtu pridėti „deja“) gimė tarybineje Lietuvoje. Jie nepamiršo, kaip daugiatūkstantiniuose Sajūdžio mitinguose iš visos Lietuvos susirinkusieji labiausiai laukdavo Justino Marcinkevičiaus žodžio – jo kalba buvo tiesiai į širdį ir, rodos, kiek vienas žodis drąsino.

Poeto žmonės nešvankybų nešneka ne tik viešai – ir savo kieme. Jie išsitikinę, jog tautos pagarbos neužsitarauši nei išsireikalautais vardais, nei niekindamas už save talentingesni ir padoresni.

Marcinkevičiaus žmonės neįstrigę laike, jie yra skaitė ne vien poeto draminę trilogiją ar „Puši, kuri juokėsi“, bet ir knygas, išleistas po 1988-ųjų. Kai kurias iš jų, pavyzdžiu, „Carmina minora“, „Ranka parašyta“, jei nežinotum, vargu, ar priskirtum tautos dainui. Ironiškų eilėraščių iš „Dienos drobulės“ autorius išgi ne kas kitas – Justinas Marcinkevičius. Ir „Taburetet virš galvos“ jie yra skaitė.

Poeto žmonėms tik šypsni kelia priekaištis, kad būdamas kuklus, Marcinkevičius vis dėlto jautė savo vertę, tarsi turėtū būti priesingai, tarsi turėjo menkinti save, tuo labiau, kad tuo užsiimančiųjų netrūko ir jam gyvam esant.

Poeto neišsižadėję žino žodžio „mankuratas“ reikšmę ir stebisi, kad jos nežino Marcin-

kevičių mankurtu pavadinęs dramaturgas.

Net Nacionalinės kultūros ir meno premijos paskyrimas Marcinkevičiaus žmonių neįtikino, kad išterilo veido nusišluostymas į valstybės vėliavą yra menas.

Poeto žmonės skaito ir Joną Strielkūną, ir Sigitą Gedą, ir Marceliją Martinaitį. Jie džiaugiasi, kad į lietuvių literatūrą sugrįžo Bernardas Brazdžionis, Kazys Bradūnas, partizanas Bronius Krivickas, ir kad Lietuva rūpi jaunesnės kartos poetui Rimvydui Stankevičiui. Bet kaip ramsčiu jie vis pasiremia Justino Marcinkevičiaus žodžiu, kuris tarsi namai – ir padorūmą pamatuoją, ir vilties suteikia.

Marcinkevičiaus žmonės neabejoja, kad tauta tikrai surinks lėšų poeto paminklui, bet jie gerai supranta ir tai, jog žymiai svarbiai yra nepamiršti poeto priesakų ir juos perduoti savo vaikams. Ar iš visų jėgų giname lietuvių kalbą?

O kiekvieni poetui skirti skaitymai, literatūros ar fotografijų paroda, palydėta ištraukomis iš Justino Marcinkevičiaus kūrybos, kiekvienas koncertas, kuriame skambajo žodžiais parašyta daina – irgi mažytis paminklas poetui. Kad tik jis akmeniu nepavirstų, kad gyvas būtų. Kad ir Lietuvai, kaip prūsams, paminklo neprireiktų.

Genovaitė

Kodėl neveikia
Ukrainos
vyriausybė?
2 p.

Darbas su stipria
komanda padeda
rasti geriausius
sprendimus
2-3 p.

„Vaikų linijoje“ savanoriaujanti
Toma svajoja įsteigti labdaros
fondą vaikams
3 p.
„Laukiam geresnio meto
ir žmonėms, ir žemei...“
6 p.

Globos namuose
– Onučių ir
šviežios
duonelės
pagerbimo
šventė
8 p.

Džiazo žingsniu į Birštono vasaros menų akademijos renginius

Sekmadienį prasidėjo devintosios Birštono vasaros menų akademijos organizuojamas festivalis „Birštono vasaros muzika“. Visą savaitę kurorte skambės muzika, vyks koncertai, meistriškumo pamokos, susitikimai ir diskusijos.

Pirmasis koncertas buvo dedikuotas Birštono džiazo festivaliams ir jų organizatorui Zigmui Vileikiui. Muzikinę kelionę džiazo ritmu susirinkusiems dovanotojo džiazo grandai Petras Vyšniauskas, Vytautas Labutis, Eugenijus Kanevičius ir Arkadijus Gotesmanas, susibūrė į ansamblį EMERITUS QUARTET.

Nepraleiskite festivalio renginių, kviečiančių į muzikos šventę, puoselėjančią sugyvenimą tarp kartų ir padedančią geriau pažinti vieniems kitus.

Vasaros menų akademijos iniciatorė ir organizatorė, kompozitorė Audronė Žigaitytė ir festivalio globėja, Birštono savivaldybės merė Nijolė Dirginčienė džiaugiasi prieš dešimtmetį gimusios idėjos sėkmė ir jos augimu.

Onutės Valkauskienės nuotraukos

Sekmadieninio koncerto metu skambėjo ir 1982-aisiais skambėjusi muzika, priminusi apie muzikantų dalyvavimą Birštono džiazo festivalyje.

Apsilankykite atnaujintame Škėvonių gūbrio pažintiniame take

Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos teigimu, nuo šiol Škėvonių gūbrio atodangą Nemuno kilpų regioniniame parke bus patogiau pasiekti pėsčiomis ar dviračiu ir gérėtis kvapą gniaužiančia Nemuno kilpų panorama. Lankytojams atvertas naujai lankymui pritaikytas Škėvonių gūbrio pažintinis takas, rašoma tarnybos pranešime spaudai. Dėl lankytojų patogumo ir saugumo pakeistos nusidėvėjusios apžvalgos aikštelės konstrukcijos, šlaitų atitvarai, įrengtas naujas pažintinis takas, kurį papildo atokvėpio vietas, 10 metrų ilgio gūbrio maketas.

(Nukelta į 7 p.)

2010-ųjų rugpjūčio 1-ąją Matiešonyse, minint klasės ir mokslo draugo Jono Kazlausko 80-metį. Renginio metu buvo pristatyta knyga „Baltistiko ažuolas“, kurioje ir Justino Marcinkevičiaus žodis, skirtas vienam žymiausių baltistų, profesoriui, gyvenimo bičiuliui Jonui Kazlauskui atminti.

„Gyvenimas“ – laikraštis

Jums ir apie Jus!

UAB „TAUROLIS“
BRANGIAI PERKA
Bulius, telyčias, karves.
Atskaitome iš karto. Mokame
6 ir 21 proc. Vežame į Lenkiją.
Tel. 8 687 73 691

TIKRAI BRANGIAI PERKAME
MIŠKUS VISOJE LIETUVОJE
Domina įvairaus brandumo ir sudėties miškai.
Atskaitome iš karto.
Sekmingai dirbame nuo 2001 m.
8-62-62-63-63
UAB „Girystis“ – tai saugaus sandorio garantas!

Aukščiausios rūšies
pavasariniemis kainomis

Akmens anglis – palaida ir fasuota.
Pjuvenų briquetai – beržo, uosio.
Durpių briquetai – didmaišiuose.
Medžio ir durpių granulės – fasuotos.
Atvežame.

GRASTA Tel. 8 687 36216
Kęstučio g. 97, Prienai

Kodėl neveikia Ukrainos vyriausybė?

Vis dažniau Vakarų šalių žiniasklaidoje randasi nuogąstavimų, esą ukrainiečių kariuomenės kontrpuolimas prieš agresorę Rusijos kariuomenę vystosi ne taip sėkmingai, kaip buvo planuota ar tikimasi. Karo analitikai, aukšto rango dimisijos karininkai pasisako, esą Ukrainos kariuomenės veiksmai kelia abejonių, kad Vakarų šalyse parengtus dalinius ukrainiečių generolai nepagrįstai skaldo mažesnėmis grupėmis (suprask, jeigu Vakaruose parengti kariškiai veiktu kaip sunkus kumštis, reikalai suktų geresnėn pusėn), todėl vasaros pradžioje prasidėjės puolimas būtybėliai rezultatyvus, o rusams – pragažtingesnis.

Kai kurie analitikai net pradeda svarstyti, kad tokia kampanija – tai pasirengimas politiškai spausti Kyjivo valdžią baigtu putotis ir su Maskva sėsti už derybų stalo. Esą karas visiems nusibodo ir geriausiai jį pabaigti visai ne taip, kaip deklaruoja Ukrainos prezidentas Volodymyras Zelenskis (kad Ukraina turi sugrįžti į 1991-ųjų metų sienų perimetrą), o papraščiau – derybas su Vladimiru Putinu.

Ukrainiečių kariuomenės strateginės komunikacijos atstovai visomis išgalėmis pabrėžia, kad dėl objektyvių priežasčių puolimas laiko rėmuose kiek stringa, tačiau ragina turėti kantrybės ir dar šiek tiek palaukti, kol kariuomenė kovine žvalgyba atskleis rusų gynybos silpnnesnes vietas ir smogs sutelktais rezervais, kurių esą dar nebuvu panaudota.

Vis dėlto kai kurie ukrainiečių intelektualai pamažu ima kritikuoti p. Zelenskio valdžią dėl to, kad jo komanda neskiria šalies gynybai pakankamo dėmesio. Ukraina savo diplomatijos pastangomis užsitiirkina bent minimalų ginkluotės kiekį. Vakarų mokesčių mokėtojų sąskaita kol kas gana sėkmingai užlopo savo viešųjų finansų skyles. Tačiau įvairios vykdomosios valdžios institucijos (išskyrus diplomatines ir jėgos struktūras) iš esmės neveikia. Neskiria dėmesio šalies ūkiui, karo pramonei, kuri ligi šiol buvo galinga. Šie kritikai viešojoje erdvėje pateikia stačiai neįtikėtinų pavzdžių, kurie rodo šios šalies neveiksnumą.

Nepaisant to, kad šis karas didžiai dalimi yra elektroninių priemonių, pirmiausiai bepiločių dronų karas, Ukrainos vyriausybė, tik praėjus penkiliui mėnesių nuo Maskvos invazijos pradžios, supaprastino buitinės elektronikos importą į šalį. Kitaip tariant, organizacija „Blue Yelow“ Lietuvoje neriasi iš kailio rinkdama aukas, kad galėtų rinkoje išsigyti ir ukrainiečiams pristatyti karo veiksmams reikalingos buitinės elektronikos, o šios šalies žinybos iki nesenų laikų šiam tiekimo už suaukotas lėšas procesui nesugeba panaikinti perteklinių biurokratinių trukdžių.

Kyjivo vyriausybė nesugeba užtikrinti, kad Sovietų Sajungos kosmoso programoms raketas tiekusios šalies įmonės sukurtų ir pagamintų ilgo nuotolio ginklų, kad p. Zelenskiui nereikėtų prašyti JAV 300 km skriegančių ATACMS tipo raketų.

Šalies kariškiai viešai skundžiasi, kad nei tiekimas iš užsienio, nei vietos pramonė negeba pagaminti lengvosios artilerijos „nulinėje zonoje“ esantiems karo daliniams – minosvaidžių. Jie, kaip sakoma, mūšio lauke yra daug reikalingesni nei palyginti gausūs tolimojo nuotolio ir stambaus kalibro (155 milimetrų) pabūklai.

Panašiai yra ir su individualios apsaugos priemonėmis – šarvinėmis liemenėmis, patogia alyvine ir net sauso maisto daviniais.

Jau nekalbant apie tai, kad Ukrainos ginkluotės eksporto monopolija – „Ukroboronprom“ – (jai kurį laiką prieškariu vadovo liečius Aivaras Abromavičius), prieš kiek laiko viešai pažadėjusi sukurti ir pagaminti tūkstančio ar net pusantro tūkstančio kilometrų atstumu veikiančius kovinius oro dronus (Ukrainos miestus terorizuojantys Irano gamybos dronai „Şahed-131“ ir 136 veikia apie 2 tūkst. kilometrų atstumu, nors ukrainiečių pramonė yra daug pažangesnė nei Irano), tačiau paskutiniu metu įmonė yra kukliai pritilusi, o, kaip įtarima, ukrainiečių smūgijai Rusijos teritorijoje yra epizodiniai, ne itin efektyvūs.

Šis Ukrainos analitikų pastebėjimas paprastai baigiasi kategoriskomis išvadomis, esą diduma šalies vyriausybės ištaigų paprasciausiai neveikia. Neveiklumą padauginus iš Ukrainai įprasto korupcijos koeficiente, situacija virsta nepavydėtina.

Darbas su stipria komanda padeda rasti geriausius sprendimus

Po rinkimų į savivaldą prabėgo keli mėnesiai, tad įdomu sužinoti, kaip Prienų rajono mero Alvydo Vaicekausko politinio pasitikėjimo komandoje pritaip nauja jos narė – viena iš dviejų vicemerų Laimutė JANČIUKIENĖ, vyriausiosios specialistės pareigas Švietimo ir sporto skyriuje iškeitusi į politiko duoną. L.Jančiukienė džiaugiasi, kad, merui pakvietus, prisijungė prie stiprios komandos. Kadangi su naujuoju LR Savivaldoso įstatymu atsirado daug pasikeitimų Savivaldybės darbo organizavime, pasak jos, visi komandos narai stengiasi kartu turtis ir bendradarbiauti, kad būtų priimti geriausi sprendimai rajono gyventojams.

– Meras man patikėjo koordinuoti Savivaldybės ir jos ištaigų vykdomą socialinę veiklą, teikti jam informaciją apie socialinės sritis sprendimų, socialinių būstų priežiūros politikos įgyvendinimą. Analizuoju, kaip plėtojama visuomenės sveikatos priežiūra, įgyvendinamos prevencinės sveikatos ir sveikos gyvensenos programos, formuojama jaunimo politika, vykdomos jaunimo užimtumo programos. Taip pat koordinuoju Savivaldybės administracijos veiklą informacinių technologijų ir civilinės saugos organizavimo srityje. Todėl iš tikrujų pirmaisiais mėnesiais teko daug gilintis į šių veiklų teisinį reglamentavimą, darbo organizavimą ir bendrauti su šiuo sričių profesionalais – Savivaldybės darbuotojais. Esu visiems dėkinga už nuoširdų bendradarbiavimą ir pagalbą.

– Taigi kokia yra vicemero darbo specifika – ar jis labiau politikas, ar priskirtų kuruoti sričių ekspertas?

– Irviena, ir kita. Tačiau turbūt nėra nei vieno žmogaus, kuris puikiai išmano visas sritis. Tam yra atskirų sričių profesionalai. Politikai turi išklausyti visų nuomones, jomis remtis ir priimti aktualius ir reikalingus sprendimus. Gyventojai į Savivaldybę kreipiasi įvairiais klausimais. Aktualiausiai išlieka kelių priežiūros, eismo saugomo bei viešosios tvarkos pažeidimų klausimai. Stengiamės, kiek leidžia Savivaldybės kompetencija, visiems padėti surasti geriausius ir optimaliausius sprendimus.

– Vyksta sveikatos priežiūros ištaigų tinklo reforma, vienas iš jos tikslų – optimizuoti išlaidas sveikatos sistemai. Kokie sprendimų projektai, iniciatyvos, darbai yra Savivaldybės darbotvarkėje, siekiant išsaugoti esamas paslaugas kuo arčiau gyvenamosios vietas, pagerinti ju kokybę?

– Aktualu rajone sukurti sveikatos priežiūros paslaugų bazinį paketą, integruojant pirminės ir antrinės grandies ambulatorines, dienos asmenų sveikatos priežiūros paslaugas, ištraukiant Visuomenės sveikatos biuro specialistus į veiklas. Savivaldybė siekia optimizuoti stacionarines aktyvaus gydymo paslaugas, mažinant jų vartojimą ir transformuojant jas į kokybiškas bei saugias ambulatorinės ir dienos sveikatos priežiūros paslaugas. Kitos aktualios – centralizuoti greitosios medicinos pagalbos organizavimą, kad gyventojai gyvynė be gelbėti ir saugoti skirtas paslaugas gautų laiku ir kokybiškas. Taip pat sukurti ilgalaikės priežiūros modelį ir tinklą Savivaldybėje, o Psichikos sveikatos centre – Dienos centrą, kuriame pacientams būtų teikiamos kokybiškos paslaugos.

Todėl, siekiant įgyvendinti šiuos tikslus, Prienų rajono savivaldybėje ketinama steigti Savivaldybės sveikatos centrą, tiesa, jis veiktu ne kaip atskiras juridinis vienetas. Būtinės Savivaldybės sveikatos centro paslaugos būtų užtikrinamos bendradarbiavimo sutarčių tarp atskirų asmenų sveikatos priežiūros ištaigų, susijungusių į vieną tinklą, pagrindu. Artimiausiai rajono Savivaldybės tarybos posėdyje bus teikiamas svarstyti atitinkamas sprendimo projektas.

– Išyko konkursai užimti Prienų pirminės sveikatos priežiūros centro ir Prienų ligoninės direktorių pareigoms. Kokie jo rezultatai?

– Šioms ištaigoms ir toliau vadovaus dabartiniai jų vadovai – Artūras Ivanauskas ir Jūratė Milaknienė, turintys ilgametę vadovaujamojo darbo patirtį asmenų sveikatos priežiūros ir gydymo srityje. Jų įdirbis leidžia mūsų Savivaldybei siekti užsibrėžtų strateginių tikslų, gerinant rajono gyventojų sveikatą, mažinant jos netolygumus.

– Aukščių gyventojų sergamumo rodikliai įpareigoja labiau rūpintis visuomenės sveikata, aktyviau vykdysti prevencines programas. Kur šioje srityje matote dar neįnaudotų galimybių potencialo?

– Tikimės aktyvesnės veiklos iš asmenų sveikatos priežiūros ištaigų, viešinant prevencines programas, aktyviau kvečiant pacientus pasitikrinti sveikatą. Dar viena sritis, kuriai reikia didesnio dėmesio, tai paslaugų prieinamumo gerinimas. Labai svarbu sudaryti galimybes

gyventojams pasiekti gydymo ištaigas ar reikalingus specialistus.

– Koordinuojate Savivaldybės ir jos ištaigų vykdomą socialinę veiklą – ši sritis itin plati. Kokiems klausimams ir sprendimams šiuo metu skiriaste didžiausią dėmesį?

– Kalbant apie socialines paslaugas mūsų Savivaldybėje, galiu teigti, kad trūksta trumpalaikės socialinės globos paslaugų, socialinės rizikos suaugusiems asmenims dar neįvystytas socialinės priežiūros (pagalbos namuose) ir dienos socialinės globos paslaugų vaikams su negalia teikimo modelis. Neteikiamos apgyvendinimo paslaugos asmenims su proto ar psichine negalia ir apsaugoto būsto paslaugos. Didele problema išlieka socialinių paslaugų teikimas šeimoms, kurioms pradėta atejo vadyba. Dažniausiai – tai socialiai pasyvios, nepakanmai pajamų turinčios, skurdžiai gyvenančios šeimos, kurios negali savo vaikams užtikrinti priimtinio laisvalaikio. Neretai šios problemos perduodamos iš kartos į kartą. Įvertinus socialinių paslaugų infrastruktūrą ir teikiamas socialines paslaugas, išryškėjo, kad vis dar neturime galimybų teikti kompleksinę pagalbą socialinės rizikos šeimoms ir užtikrinti vaikų iš socialinės rizikos šeimų užimtumą.

– Dalis žmonių, taip pat ir jaunų, yra tarsi „užstrigę“ socialinės paramos sistemoje, yra priklausomi nuo pašalpų. Ar, Jūsų nuomone, jau išnaudotos visos imanomos jų motyvavimo ir sugrąžinimo į darbo rinką priemonės?

– Taip, galima sakyti, „užstrigę“ ir dėl įvairių priežasčių. Tai lemia ir įstatyminių bazės trūkumai. Pagal Socialinės paramos įstatymą įmanoma susirinkti minimalios algos dydžio sumą įvairiais būdais, gaunant kompensacijas, socialinę piniginę paramą, lengvatas (dažnai šie asmenys dirba nelegaliai arba su paslaugų kvitais). Tai dalį žmonių demotyvuoją dirbt.

Dažnai asmenys yra ilgą laiką priklausomi nuo pašalpų, randa pasiteisinimą nedirbt. Isisenėjus tokiems išpročiams, rezultatyvi gali būti tik intensyvūs (1-2 kartus per savaitę ir trunkanti nuo 6 mėnesių iki 1,5 – 2 metų) motyvavimo, skatinimo, informavimo, tarpininkavimo, psichologo ir teisininko, socialinio darbo paslaugų bazė. Savivaldybė, dalyvaudama projekte, 2020–2022 metais turėjo pakankamai lėšų, išteklių teikti didelės apimties įvairias paslaugas, todėl ir rezultatai buvo geri – užimtumui (darbu iš mokymuisi) buvo motyuota 32 procenctai iš visų paslaugų gavėjų. 2023 m. skirta triskart mažesnė lėšų suma paslaugoms, todėl ir rezultato nepasiekiamie.

Manau, kad yra išbandyta tinkamų motyvavimo ir sugrąžinimo į darbo rinką priemonių, tačiau, mažėjant skiriamu lėšų, menksta ir paslaugų teikimo apimtys.

– Šeimoms, susiduriančioms su socialine rizika, teikiama nemažai paslaugų, taip pat ir namuose, jose nuolat lankosi specialistai, bet vis dar girdime apie priklausomybes, vaikų nepriežiūros atvejus, smurtą. Ka, Jūsų manymu, pakeis nuo šių metų liepos 1 d. įsigaliojęs apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje orderis?

– Seimas pritarė naujos redakcijos Apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymo projektui. Jame įtvirtinta nauja prevencinė apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje priemonė – apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje orderis. Jį 15 dienų laikotarpiu skiria policijos

(Nukelta į 3 p.)

ŠILAVOTO DAVATKYNOS PLENERO UŽDARYMO ŠVENTĖ

08.05

ŠEŠADIENIS 14 VAL.

Šilavoto Davatkyno muziejus
Lašašos g. 7, Naujasodžio k.

- Koncertinę programą atliks unikalus CinAmono kolektyvas.
- Savo kūrybą pristatys plenero dalyviai:

Akvilė Poškutė
Darius Rakauskas
Remigijus Treigys
Mantas Valentukonis

Aušra Andziulytė
Šarūnas Baltrušonis
Petras Linkevičius
Eimutis Markūnas

Koks tu ir aš – tokia Lietuva
Kas, jei ne mes? Kada, jei ne šiandien?

„Vaikų linijoje“ savanoriaujanti Toma svajoja įsteigti labdaros fondą vaikams

Kiek daugiau nei pusę metų emocinę pagalbą telefonu ir internetu vaikams teikiančioje tarnyboje „Vaikų liniją“ darbuojasi nauja paauglių savanorių patarėjų komanda, padedanti tarnybai geriau suprasti vaikus, jų poreikius bei atrasti patogiausių būdus komunikuoti. Tarp 13-kos veiklių, atsakingu, kito emocinei savijautai ir problemoms neabejingų jaunų žmonių – ir septyniolikmetė jiezniškė Toma TAMULYNAITĖ.

„Vaikų linijos“ savanorių gretas Toma, paskatinta Jiezno gimnazijos socialinės pedagogės Rasos Valatkaitės, papildė dar praėjusių metų gruodį. Kaip juokauja pati savanorė, tuomet ji tiesiog griebė pirmą jautį už ragą, tačiau iš karto nujautė, jog si patirtis tikrai atnės ką nors gero.

Ir ta nuo jautė Tomos neapgavo, mat vos 8 mėnesius savanoriška veikla užsiimanti mergina jau dabar drąsiai tvirtina, kad savanorystė „Vaikų linijoje“ jai ne tik leido nuveikti didelių ir prasmungų darbų, bet ir padėjo susipažinti su savimi.

Anot Tomos, naujai suburtos patarėjų komandos tikslas – padėti tarnybai būti arčiau vaikų, kuriems reikalinga emocinė parama. Todėl veikli mergina su kitais bendraminčiais ne tik prisideda prie tarnybos komunikacijos planų kūrimo, bet ir yra patariamasis balsas vaikus konsultuojantiesiems savanoriams patyčių, smurto ir kitais jaunajai kartai jautriais klausimais.

Kaip sakoma, nuoširdus, su miele atliekamas darbas niekada nelieka nepastebėtas, kaip ir neliko nepastebėtas Tomos indėlis į „Vaikų linijos“ veiklą. Vaikų linijai bendradarbiaujant su Švedijos organizacija „Friends“, už savo atsakomybę ir nuoširdų darbą būsimą Jiezno gimnazijos abiturientė buvo paskirta atstovauti Lietuvos vaikų interesams

tarptautinėje konferencijoje, kurioje iš viso dalyvavo 11 jaunuolių iš Baltijos ir Skandinavijos šalių. O lapkričio mėnesį Toma planuoja vykti į JAV vyksiančią konferenciją, kurioje kartu su mokslininkais, psichologais ir kitais ekspertais bus aptarti Švedijoje vykusios konferencijos rezultatai.

Švedijoje vykusiame darbiname susitikime Toma su kitais jaunuoliais iš Baltijos ir Skandinavijos šalių analizavo technologijų amžiaus problemą – patyčias ir smurta virtualioje erdvėje. Jaunosios kartos astovės įsitikinimu, patyčios ir seksualinis priekabiavimas interne apskritai yra kone dažniausios problemos, su kuriomis šiai laikai susiduria vaikai ir paaugliai. Švedijoje vykusių konferencijos metu paaškėjo, jog statistiškai daugiausia patyčių vienaip ar kitaip išvysto visai ne vaikai, o patys suaugusieji. Taigi, kaip sako septyniolikmetė, posakis „Viskas prisideda šeimoje“ – ne iš piršto laužtas, o mandagaus elgesio taisyklės virtualioje erdvėje reikėtų priminti ne tik vaikams, bet ir suaugusiesiems.

Paklausta, kokį esminį patarimą iš savo, kaip jauno žmogaus, perspektyvos galėtų duoti tėveliams ir kitims žmonėms, bendraujantiems su jaunaja karta, Toma atvirauja, jog

Rimantė Jančauskaitė

Darbas su stipria komanda padeda rasti geriausius sprendimus

(Atkelta iš 2 p.)

pareigūnas, kai, gavus pranešimą apie galimą smurtą artimoje aplinkoje ir atlikus pavojaus rizikos vertinimą, nustatoma smurto artimoje aplinkoje pavojaus rizika. Šiuo orderiu smurto artimoje aplinkoje pavoju keliantis asmuo bus įpareigojamas: laikinai išsikelti iš gyvenamosios vietas, jeigu jis gyvena su smurto artimoje aplinkoje pavoju patyrusiu asmeniu, nesvarbu, kam nuosavybės teise priklauso būstas; nesilankytį smurto artimoje aplinkoje pavoju patiriančio asmens gyvenamojoje vietoje; nesiartinti apsaugos nuo smurto orderyje nustatyti atstumu prie smurto artimoje aplinkoje pavoju patiriančio asmens ir kartu su juo gyvenančiu pilnamečiu asmenių ir (ar) vaikų, su jais nebendrauti, neieškoti ryšių.

Šiuo metu Lietuvoje jau išduota apie 2000 tokų orderių. Prienų rajono savivaldybėje išduoti trys orde-

riai. Manome, jog išstatymas buvo labai reikalingas, tik šiuo metu susiduriame su šio išstatymo įgyvendinimo ypatumais, kurie liečia savivaldybių funkcijas, t.y. su smurto artimoje aplinkoje pavoju keliančių asmenų apgyvendinimu, maitinimu bei kitais jų socialiniais poreikiais.

– Kokia Savivaldybės politika dėl socialinio būsto plėtros? Kas daroma, kad laukiančiųjų socialinio būsto eilė sutrumpėtų?

– Šiuo metu socialinio būsto eilėje yra užregistruoti 134 gyventojai. Artimiausiu metu iš pretendentų gauti socialinį būstą bus išbraukta apie 20 asmenų, nes jie nedeklaravo savo pajamų.

Šiuo metu stengiamės patikrinti visus socialinius būstus, kurių nuomas sutartys yra sudarytos, kuriuose piliečiai negyvena. Tokių atvejų pasitaiko, jau trys piliečiai perduoti į teismą dėl sutarčių nutraukimo ir iškeldinimo. Atsilaisvinus šiemis būstams, eilė šiek tiek sutrumpės. Socia-

linio būsto pirkimui esame suplanavę 62 tūkst. Eur. Išlieka didelė problema dėl socialinių būsto pašiūlos, sudėtinga Prienuose rasti laisvų parduodamų būstų.

– Gyventojai nori gyventi saugioje aplinkoje. Savivaldybė taipogi suinteresuota išlaikyti saugios teritorijos įvaizdį. Kas dėl to daroma?

– Savivaldybėje išteigtos viešosios tvarkos specialistų pareigybės, pareigūnai kontroluoja, kaip laikomasi atliekų tvarkymo, švaros ir tvarkos vienosiose erdvėse reikalaivimų. Kelių eismo taisykių, atlieka prevencinių darbų, daug dėmesio skiria aplieštų, nenušienautų sklypų problemų, gyvūnų laikymo taisykių pažeidimų šalinimui. Nuolat diegiama vis daugiau vaizdo stebėjimo kameras, tai didina gyventojų saugumo jausmą, leidžia identifikuoti pažeidėjus, juos sudrausminti, o, esant reikalui, taikyti administracines nuobaudas, vykdyti pažeidių prevenciją.

Praeitis mus vejasi

Justinas ADOMAITIS

Vilniaus šiuolaikinio meno MO muziejuje veikia paroda „Vilniaus pokeris“, kurioje, remiantis Ričardo Gavelio knygos literatūrine medžiaga, pateikiama išsami žlugdančios sovietinės sistemos (1940–1990) dekonstrukcija. Atskira ekspozicija skirta tos sistemos fenomenui – vietos gyventojų deportacijoms, gyvoms ir šiandien Rusijos karo Ukrainoje kontekste. Po pirmos „pažinties“ su sovietine realybe 1940 m. birželio 15 d. okupavus Lietuvą, o vėliau ją inkorporavus į Sovietų sąjungą, jau kitais metais prasidėjo vienos gyventojų – mokytojų, karininkų, ūkininkų, pažangių, socialiai aktyvių, patriotiškai nusiteikusiu žmonių – trėmimas į Sibirą. MO muziejuje suregistravoti tūkstančiai į Sibirą išežtujų, pateiktos suimtuos nuotraukos, trumpi biografijos faktai. Ilgame saraše (1941 m. birželį ištremti 17 485 šalies gyventojai) radau tarpukariu žinomo balbieriškiečio, Nepriklausomos Lietuvos karininko Lauryno Statkevičiaus pavardę.

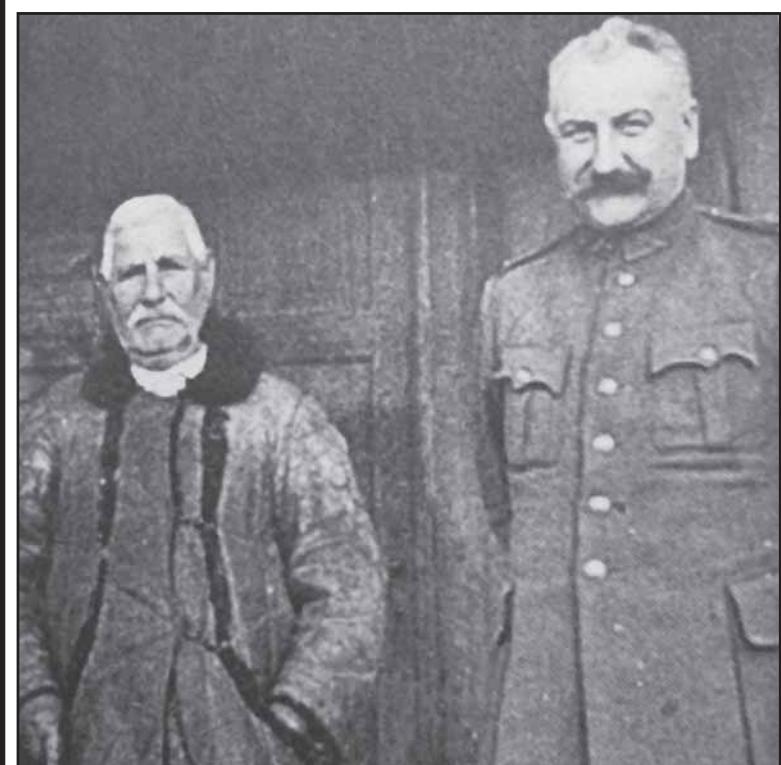
Artimiesiems iki šiol nebuvu žinoma jo tremties vieta, mirties data. MO muziejaus ekspozicijoje pateiktuose „Mirties dienoraščiuose“ užfiksuota, jog Statkevičius Laurynas, Jokūbo, gimęs 1891 m., pulkininkas leitenantas, gyvenęs (taranavę) Pabradėje, Švenčionių r., suimtas 1941 m. birželio 14 d. Išežtas į lagerį Norilske, Krasnojarsko sr., mirę 1944 m. balandžio 1 d.

Balbieriškyje L. Statkevičius buvo žinomas ne tik kaip Nepriklausomos Lietuvos karininkas, bet ir

kaip knygnešio Jokūbo Statkevičiaus (1847–1930) sūnus. Šių dienų su laukė ir jų gyvenamasis namas Balbieriškyje (Vilniaus g., Nr. 96), statytas dar XIX amžiuje.

Kaip yra pasakojęs artimas Statkevičių giminaitis Juozas Dranginės, Stasio sūnus (1912–2005), jis irgi gime minėtame Vilniaus gatvės name, tik vėliau su tėvais persikelė į sodybą Aukštojo Balbieriškio kaime. Kiek artimiesiems buvo žinoma, knygnešys

(Nukelta į 4 p.)

Pulkininkas Laurynas Statkevičius su tėvu knygnešiu Jokūbu Statkevičiumi.

Gaisrinės saugos srityje, pasitelkus į pagalbą seniūnus, socialinių paslaugų išstaigų darbuotojus, platinamos gaisrinės saugos rekomendacijos, išigijami ir rizikos grupėms priklausančių asmenų būstuose sumontuojami autonominiai dūmų signalizatoriai. Prisideda ir neabejingo visuomenės problemoms gyventojai, kurie nuolat informuoja Savivaldybę apie pastebėtas problemas. Mes jiems dėkingi už pilietiškumą ir veiklą, padedant užtikrinti visų mūsų saugumą.

– Esate sukaupusi nemažą darbo su ugdymo ištaigomis ir jaunių patirtį. Galbūt turite receptą, kuris padėtų bent iš dalies išspręsti jaunimo užimtumo ir savirealizacijos periferijoje problemas, nukreipti jaunų žmonių energiją vienomenei naudingai, savanoriškai veiklai?

– Manau, kad kasmet jaunimo užimtumo ir savirealizacijos galimybės daugėja. Žinoma, tobulumui ir perspektyvoms ribų niekada nebūs, tačiau didesnis, sistemingesnis ir tikslingesnis atsirandančių veiklų bei renginių viešinimas ir aktyvesnis tarpinstitucinės bendradarbiavimas žymiai efektyviau prisidėtų prie mito, jog jaunimui trūksta veiklos, grio-

vimo ir tenkintų dar didesnį ir įvairę poreikį. Susikūrusi jaunimo erdvė „Prienas“ galėtų teikti jaunimui išvažiuojamąsias paslaugas į seniūnijas, taip atliepdama ir nutolusiu kaimiškų teritorijų jaunimo poreikius.

– I Savivaldybės tarybą patekote su Valstiečių ir žaliųjų sąjungos Prienų skyriaus narių sarašu bei programa. Kokį svarbiausią rinkėjams deklaruotą pažadą siekite išpildyti per ketverių metų kadenciją?

– Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos programoje pažymėta, jog labai svarbu atsakingai planuoti ir organizuoti socialines paslaugas. Man patikėtos pareigos tikrai leis tai daryti ir įgyvendinti ši tikslą pasitelkiant nevyriausybines organizacijas. Suprantama, kad mūsų dienomis pagrindinė atsakomybė už piliečių gerovę priklauso valstybei, tuo tarpu nevyriausybinių organizacijos galėtų ją papildyti, teikdamos kai kurias paslaugas.

Labai norėčiau, kad Prienų kraštasaptų geriausia vieta gyventi, dirbtį, ilsetis ir investuoti.

– Ačiū už pokalbi.

Dalė Lazauskienė

Tai, kas išaugina...

Sugrįžimas į dvasios tvirtovę prie Alšios. Sudvariškėms – 500 metų (IV). Sudvariškių apylinkių žmogus 18 amžiaus palivarke

Kiekvienas mūsų kaimas, miestelis – sudėtingos praeities, gausių paslapčių knyga. Kiekvienna įminta mišlė, tai – tarsi raktas kiekvienai krašto istorijai. Tai turime daryti atsakingai, nes jau miršta paskutinės krašto pirmevių – echnatonų kartos, kūrusios kraštą daugiau nei 400 metų. O ir čia persikeliančius, atvykstančius turime sudominti krašto istorija, įprasti ją vertinti ir domėtis.

Bet atleiskit, mūsų dienomis nurašydamis tarpukario laikotarpiu istorinių žinių lygi išreikškusius garbius mokslininkus Petrą Biržį ar Joną Totoraitį arba cituodamis išsamiai neįsigilinusius net šio laiko ne istorijos srities profesorius, daromės labai riboti... Reikia ieškoti gilesnio, nūdieniško istorijos supratimo. Tam reikia naudotis istorinių šaltinių, nuolat juos analizuoti. Džiaugiasi archyvų skaičiukose sutinkamas Birštono gimnazijos istorikus, bet muzejininkų, kuriems ten būtų pravartru lankytis, nesutiks.

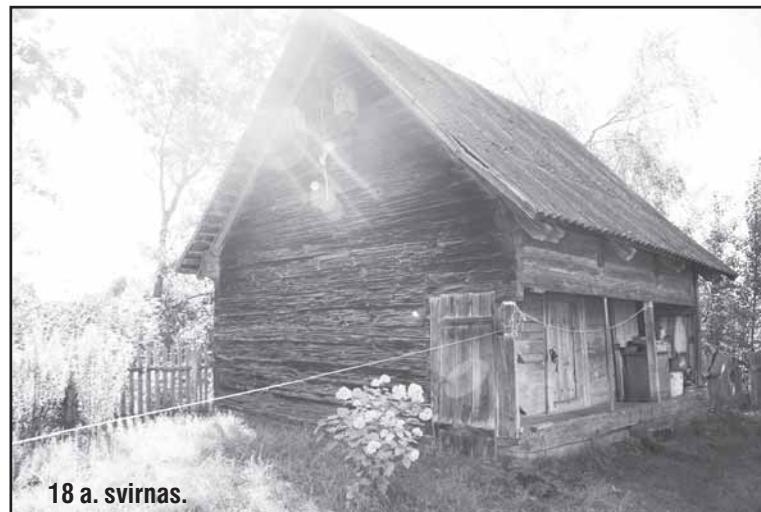
Ruošiantis tirti bet kurio mūsų miestelio ir kaimo istoriją, reikia pažiliui i visų Lietuvos esančių archyvų, Vilniaus Universiteto ir Mokslo Akademijos mokslinių bibliotekų, Lietuvos Nacionalinio muziejaus internetines duomenų bazes ir, viską sužinojus, ruoštis kelionei. Deja, pradžiai reikia žinoti bent lenkų kalbą. Nes juk visada, net iki pacios gyvenimo pabaigas, reikia mokyti...

Sudvariškių palivarkas

Vilniuje, šalia Neries, kur toliau nuo Valdovų rūmų meilės liepsnose buvo paskendė Žygimantas Augustas ir Barbora Radvilaitė, stovi vėliau pastatyti Tiškevičių rūmai, kuriuose iškūrusi Mokslų Akademijos biblioteka. Nors šiuo metu ir vyksta trumpos remontas, nesklandumų nepatirsite. Cia rasite daug medžiagos, padėsiandrios pažinti mūsų miestą, miestelių, kaimų istoriją. Cia ir yra dokumentas, 1522 m. kovo 23 dieną rašytas Raseiniuose, fiksuojantis žemės pirkimą Sudvariškėse pries 500 metų (LMAB Rs. f.256, b.2681, lr. Iv).

Kaipgi atrodė Sudvariškių palivarkas 18 amžiuje? Jo dislokacija apibūdinama taip: „Iš rytu siena su Pacams priklausančiai Pieštuvėnais, iš pietų – su Stakliškių seniūnija, iš vakaru – su Jiezno klebonijai priklausančiu Sobuvos palivarku“ (MAB, Rs.f.38-27, p.3). Įvažiavimas pro dvejus medinius vartus ant geležinių virių. Vieni vedė ordinariją, Benediktinių vienuolyno valdos ūkinio vardo pastata, kiti – į kaimą. Kaimas aptvertas vytelių tvora.

Pagrindinis palivarkas kaimas – Sudvariškės. Pirmas nuo dvoro namas tuččias. Prie šio namo stovi dūminė pirkia, kurios sienos pasvirusios. Senas kluonas, dengtas skiedromis. 1) Jų šeimininkas Motiejus Kuncevičius. Pirmiausia patalpa daržo-

18 a. svirnas.

vėms su Saulėgražomis. Toliau taisymo reikalinga kiaulidė, visam tvartui trūksta durų, kurias dvaras žada idėti. Jaučiai ragais remiasi į netoli esančius karčiamos sienas.

2) Gražiame name gyvena Mykolas Rimkevičius.

3) Šalia gražiame name gyvena Antanas Lisica.

4) Šeimininkas Dominykas Žurauskas. Pas jį ugniauvietai su dideliu kambariu, kamara. Kiaulidė sename name išengta. Tvirtas naujas.

5) Šeimininkas (Terminas bandantis paslepsti baudžiavine valstiečio priklausomybę dvarui, – V.K.) Jokūbas Šipkauskas, sena, aprūkusi ugniauvietai patalpa, kamara. Senas tvartas reikalingas taisymo. Kitas tvartas naujas.

6) Šeimininkas Juozas Adomaitis turi ugniauvietai su kambariu, kamara, svirneli, kiaulidė po vienu stogu.

7) Šeimininkas Motiejus Žurauskas, ugniauvietai su dideliu kambariu, kamara, svirnelis. Sena kiaulidė, avide. Tarp kiaulidės ir svirno dar neuždengtas tvartas.

8) Šeimininkas Mykolas Rimkevičius. Jo ugniauvietai su kambariu reikalingas taisymas. Kiaulidės ir tvartelių pastatai apgruviu.

9) Šeimininkas – šlēkta arba plikbajoris Jonas Danisevičius. Jo būstas susidėti iš ugniauvietai su dideliu kambariu, kamaro. Kiaulidė – 3. Svirnelis. Tvirtas kaip ir pas visus. Savo sodybą iš ūkiniai pastatus šlēkta pagal kontraktą nuomoja.

Niekur nerašoma apie langus trobose, ju gal buvo vienas kitas oda aptempti. Langai minimi tik dvaro patalpose.

Kaimyniniame Gigiškių (Krasauskių) kaimo net dvi tuščios sodybos: viena net neįvardijama, o kita – Mykolo Jasiulionio.

Panašūs būstai Gigiškėse, kaip ir Sudvariškėse. Juose gyveno Jurgis Adomaitis, Mykolas Klimavičius. Motiejus Zigmantavičius ir du broliai Andrulevičiai: Simanas ir Kristupas.

Palivarkui priklausančiam Bagdoniškių kaimo gyveno Motiejus Deventkevičius, Jurgis Dimidonis, Jonas Žurauskas. Randame ir šlēkta – plikbajori – Praną Cibulsą.

Paželvės užusienye (sodybos už

kaimo), sodyboje, glaudėsi Pranciškus Šviantažerskis.

Rudnios užusienye, name, kuri prieš ketverius metus pastatė plikbajoris Zajančkovskis, gyvena kitas plikbajoris Martynas Vitkovskis. Ta valda ypatinga. Ją sudaro gyvenamas būstas ir ūkiniai statiniai, o taip pat dar trys svarbūs pastatai: kalvė, kurioje gyveno ir kalvis Danielius Kasperavicius, namelis, kuriame yra malūnas, namelis, kuriame gyvena pats malūnininkas.

Prievolės dvare

Valstiečiai su savo gausiomis šeimomis dirbo kiekvienam priskirtame valake (21,6 ha) arba pusvalakyje. Vargo, nes su dvaru buvo susiję ne tik piniginiu mokesčiu (činšu), bet ir natūrinėmis duoklėmis. Kiekvieną savaitę kiekvienas priklausomas turėjo atvykti į dvarą dirbtis tris dienas, o vasaros darbų metu – net keturiadas. Darbymečio metu ši feodalinė prievolė buvo vadinama gyvotu. Pavasarį moterys privalejo dvi dienas per savaitę iki sejos ir sodinimo darbų nuprausti ir apkirpti avis, palaistytį laukus, iki Šv. Jurgio sutvarkyti ir paruošti sodinimui daržus. Kiekvienas valstietis turėjo atvykti į dvarą du kartus per savaitę kūlimui, o žiemą – pastotėmis į Kauną. Visus metus valstiečiai pagal sudarytą eilę turėjo atlkti naktinę sargybą, privalejo šešis svarus (2,5 kg) pakulų ir tris svarus vilnos (1,3 kg) suverpti. Palyginti su jų prievolėmis 17 amžiuje, jos buvo išaugusios 1,5 karto.

Sudvariškių dvaro tarnai

1) Kerdžiai: Mykolas Kuncevičius, gyvenantis jau antrus metus, antras – jo jaunesnis brolis Jurgelis. Pasamdyti už 27 lenkiškų auksinų. 2) Piemenaitis Jurgis Šimanskas, gyvenantis Sudvariškėse, tarnavo už sermęgą ir batus. 3) Merga Katrė Klimaitė tarnavo visus metus nuo Šv. Kalėdų už sermęgą, batus, o skara už tris auksinų jau atiduota. 4) Merga Ona Bakanavičiūtė tarnavo iki Šv. Kalėdų už batus. 5) Jonas (neįskaitoma pavardė) tarnavo iki Šv. Kalėdų vietoje Ciupo už batus ir 12 auksinų.

Ežerų aprašymas Sudvariškių palivarke

Saulėtekis pirmiausia nušviečia prie Pieštuvėnų ribos tyviliuojančią Pazelvės ežerą. Néra jiš didelis, bet tame gausu žuvies, kuri pristatomata ant Benediktinių vienuolyno stalo Kaune. Kitas ežeras į pietų pusę yra Krajono ežeras. Trečiasis ežeras, priklausęs Sudvariškių palivarkui – Gigiškių (dabar Krasauskių) ežeras. Ketvirtasis yra Manco ežeras. Jame daug žuvies pagaunama, bet jis yra labai apaugęs, ir žvejyba tame sudėtinga. Ežeruose pagauamos lydekos, karosas, lynai, ešeriai, pūgžliai, (Nukelta i 8 p.)

Atminties tiltu

Praeitis mus vejasi

(Atkelta iš 3 p.)

Jokūbas Statkevičius buvo kilęs iš Navasiolkos kaimo, tarnačas pas ūkininkus. Spaudos draudimo metais (1864–1904 m.), apsimetės elgeta, jis platindavo iš Prūsijos gaunamas lietuviškas knygas, daugiausia maldaknyges „Aukso altorius, arba Šaltinis dangiškų skarbu“. Turaus dienomis ir per atlaidus J. Statkevičius pardavinėdavo rožančius, kuriuos pats suverdavo, kryželius, šventųjų paveikslėlius. Rašytiniai šaltiniai mini, kad 1896 m. sausio 2 d. Butrimonyje policijos pristavas kratė prie bažnyčios sėdinčius elgetas ir vieno jų (Petro Varpukevičiaus) dėžėje rado 21 lietuvišką knygą. Pasirodo, kad draudžiamą literatūrą elgeta buvo gavęs Balbieriškyje iš Jokūbo Statkevičiaus.

Asmeninis knygnešio gyvenimas menkai žinomas. Apie 1880 metus J. Statkevičius atėjo užkuriu į Balbieriškį: vedé našlę Mortą Drangišienę, turėjusi du vaikus – Stasį ir Rozaliją. Statkevičiai susilaikė vienintelio sūnaus – Lauryno. Po Pirmojo pasaulinio karo jie išsikūrė Aukštojo Balbieriškio kaimė. Už savo nuopelnus buvęs knygnešys Jokūbas Statkevičius iš Nepriklausomos Lietuvos valstybės gaudavo pensiją.

Jokūbo Statkevičiaus sūnus Laurynas, gimęs 1891 m., mokėsi Veiverių mokytoju seminarijoje, 1914 m. paimtas į caro kariuomenę, baigė karo mokslus, dalyvavo kovose su vokiečiais, nuo 1918 m. pradėjo tarnauti atskuriančioje Lietuvos kariuomenėje. Laurynas Statkevičius lipio karjeros laiptais, vadovavo II pėstininkų pulku, A. Panemunės komendantūrai, dėstė Karo mokykloje, gavo pulkininko laipsnį. Iš Kauно jis dažnai atvyko į Aukštajį Balbieriškį, prie šventoriaus pypkiuodavo su ūkininkais, o po Šv. Mišių būdavo kviečiamas pietų pas kleboną Juozapą Rudaitį. Gaudamas gerą atlyginimą pulkininkas L. Statkevičius pasistatė sodybą šalia Kauno – Ramučių kaimė, pasiėmė karšinti tėvus. Morta ir Jokūbas mirė Ramučiuose, palaidoti Balbieriškio kapinėse.

Knygnešio sūnaus Lauryno Statkevičiaus likimas buvo tragiskas. Su pirmaja sovietinės okupacijos trėmimų banga 1940 m. birželio 14 d. iš poligono Pabradėje jis buvo išvežtas į Sibirą ir 1944 m. mirė badu. Jo žmona – Maskvos universitetą bai-

Lauryno Statkevičiaus nuotrauka, daryta jo suėmimo 1941 m. birželį metu.

Autorius albumo nuotraukos

gusi gydytoja stomatologė Stasė Statkevičienė, dukros Aliutė ir Nijolė per stebuklą liko neišežtėtos į Sibirą. Prasidėjus Antrajam pasauliniam karui, jos išvyko iš Lietuvos ir apsigyveno JAV.

Pusę amžiaus trukęs sovietmetis turėjo užduotį ištrinti tautos istoriją, pakeisti žmonių mąstymą ir išitikinimus, suluošinti asmenybes. Daugelis šiandien džiaugiasi, jog išliko sugebėjusieji prisitaikyti. Paroda MO muziejuje lankytąjų šurpiną menininkų atskleistais netolimos praeities vaizdiniais. Kokia šviesa spindi iš saugumo kamerose darytų suimtujų ir išstremitų nuotraukų, ir kokiui absurdu dvelkia menininkų nutaptyti nuogai sovietmečio „balvoni“. Išeini iš muziejaus su užduotimi – kokie buvome, kokie esame ir kokie būsime. Kiek mūsų ne išorėje, oviduje liks rytoj? Kitų tautų atstovai savo praeities artefaktus paženklina šaligatvio plytelėje, lentele prie namo ar stogastulpinė. Kodėl pamiršame savo istoriją – kad ji išskaudi, pačių supurvinta? Statkevičiai dėmesio Balbieriškyje dar laukia – galbūt atsilieps jų palikuonys Amerikoje...

Pulkininkas Laurynas Statkevičius su šeima 1932 m.

Jaučiai junge.

Gyvenimas – šeimai apie sveikatą

PARENGĖ Veronika Pečkienė

Kai vasaros palydovas – sutrikęs virškinimas...

Vasarą dažniau iškylaujame, valgome daugiau žalių daržovių, vaisių, uogų, maitinamės kavinėse, užeigose ar gardžiuojamės savo maistu gamtos karalijoje...

Deja, neretai nuotaiką gadina sutrikęs virškinimas, pilvo skausmai.

Ką daryti, kad mūsų savijauta būtų geresnė?

Ribokite žalią maistą

Suvalgius daugiau žallo maisto virškinamajame trakte kaupiasi nemalonius pojūčius sukeliantys duju burbuliukai. Vargina pilvo tempimas, pūtimas ar raižymas. Tokiu atveju derėtų peržvelgti savo maisto racioną. Pavyzdžiu, vengti ankštinų daržovių, juodos šviežios duonos, riebių mėsos, lašinių.

Pilvo pūtimą žmonėms sukelia skirtingi maisto produktai. Vieniems apskunksta virškinimas, kaupiasi dujos suvalgius pupų, kitiems – kopūstų ar kriausiu. Vynuogės, žali obuoliai, kriausės, bananai, ypač jų suvalgius daugiau, išpučia vidurius.

Jei vargina minėti simptomai, dėl individualios mitybos ar galimai žarnyno ligų derėtų pasikonsultuoti su gydytoju gastroenterologu.

- *Zalią maistą išpraskite valgyti nedidelėmis porcijomis.*

Dažniau – troškinti patiekalai

Mitybos specialistai pataria valgyti tik gerai prinokusius vaisius ar uogas. Lengviau suvirškinsite, jei nulupsite obuolio, kriausės odelę. Vaisius vartokite, kol skrandis tuščias arba praėjus kelioms valandoms po valgio. Vaisius ar uogas valgant pilnu skrandžiu sutrinka virškinimas.

Šiltuoju metų laiku šalyje turite didžiulį žalių daržovių pasirinkimą. Tad ypač vasarą dažniau vartokite įvairių daržovių troškinius, sriubas. Patartina pirmenybę skirti virtai, troškintai ar garintai mėsai, žuviai, nes virti ir troškinti patiekalai lengviau virškinami. Sekite, kad nebūtų užkietėję viduriai.

- *Dažniau mėgaukitės virtu, troškintu patiekalu, ribokite keptus, rūkytus produktus.*

Vaistažolių arbato – žalia šviesa

Jaučiant pilvo, skrandžio veiklos sutrikimus pagerkite Lietuvoje augančių vaistažolių arbatus. Jų pasirinkimas gan didelis: šalavijo, kmynų vaisių, melisos, pelyno, medetukų ar ramunėlių. Tarkim, apsinuodijus ar suvalgius nešviežio maisto, padėtų pelynas, nuo vidurių pūtimo – kmynai, ramunėlės.

Pasak Prienų ligoninės gydytojo gastroenterologo Algirdo Ališausko, jeigu išgėrus vienos ar kitos vaistažolių arbato jaučiatės geriau, derėtų jas vartoti ir profilaktiškai, ir gydymo metu. Patartina per dieną išgerti vieną stiklinę naudingos arbato, o sutrikus virškinimui – dvi stiklines priės valgį.

Jeigu nesergate skrandžio, žarnyno ligomis, virškinimo gerinimui tinka vartoti aitriąją papriką, raudonusius pipirus. Jais skaninant sriubas, troškinius, salotas, košes ir pan.

- *Žarnyno negalavimų profilaktikai, nuo vidurių pūtimo padeda kardamonas, cinamonas. Skaninkite jais maisto patiekalus.*

Vasara – aktyvaus judėjimo metas

Šiltuoju metų laiku daugiau judeate, sportuojate. Aktyvus gyvenimas gerina maisto virškinimą. Beje, atsisakykite išpročio sočiau pavalgijus gulinėti ant sofutės ar ant smėlio paplūdimyje, nes tai apskunkina virškinimo procesą. Verčiau bent pusvalandį pajudėkite, pasivaikščiokite. Kvėpuokite pilvu, tai padės dujoms pasišalinti natūraliai.

- *Venkite ir neigiamų emocijų, nes, ilgiau pasėdėjus ir susinervinus, trinka žarnyno veikla, greičiau kaupiasi dujos.*

Reikalinga gydytojo konsultacija

Pakoregavus mitybos, gyvenimo būdo išpročius, pavartojujus vaistažolių arbatus, virškinimo fermentų ar anglies tablečių dažnai savijauta pagerėja. Tačiau ne visada pakanka šių priemonių, kad žarnyno veikla ir virškinimas nekeltų problemų. Gydytojas gastroenterologas atkreipia pacientų dėmesį, kad nederėtų užsiimti savygyda.

- *Tik gydytojas ar mitybos specialistas, ivertinės jūsų sveikatos būklę, gali paskirti jums labiausiai tinkamą gydymą.*

Taisyklingas kvėpavimas: kas žinotina?

Kodėl svarbu išmokti kvėpuoti pilvu, kokia taisyklingo kvėpavimo nauda sveikatai, apie tai kalbin Kauno jogos studijos ilgametį instruktorių Giedrių RĘBŽDĄ.

– Kodėl pilvinis kvėpavimas naudingesnis nei krūtininis?

– Kvėpuojant pilvu oras lengvai patenka į kvėpavimo takus. Ikvėpimas ir iškvėpimas yra gilius (organizmas gauna daugiau deguonies) ir tolygus. Be to, labai gera alveolių ventiliaciją, diafragma išsiplečia ir susitraukia. Kvėpuojant pilvu kvėpavimo sistema gauna iš deguonies pakankamai energijos ir pilnai pašalina nereikalingą angles dvideginį.

– **Kaip teisingai kvėpuoti pilvu?**

– Kvėpavimas vyksta „iš apačios į viršų“: išpučiate pilvą (kaip balioną), tada oro prisipildo plaučiai, krūtinė iki raktikaulių. Iškvepiate atvirkštine tvarkai krūtinę, po to išstumiate orą iš plaučių, ir pabaigoje – iš pilvo.

Žodžiu, iškvepiant pilvas turi išspūsti, o iškvepiant išstraukti.

Uždékite delnā ant pilvo, tada pajausite kvėpavimo procesą.

– **O jeigu žemas krauso spaudimas?**

– Jeigu turite žemą krauso spaudimą, derėtų išmokti kvėpavoti ne krūtinė, o pilvu arba įvaldyti mišrų kvėpavimą. Ikvėpimai turi būti reti ir giliūs, taip kraują aprūpinsite pakankamai deguonies kiekį. Beje, reikėtų žinoti, kad pilvu sunkiau kvėpuoti gausiai prisivalgus.

Atliekant fizinius pratimus svarbu kvėpuoti taisyklingai, tuomet sveikatai bus daugiau naudos.

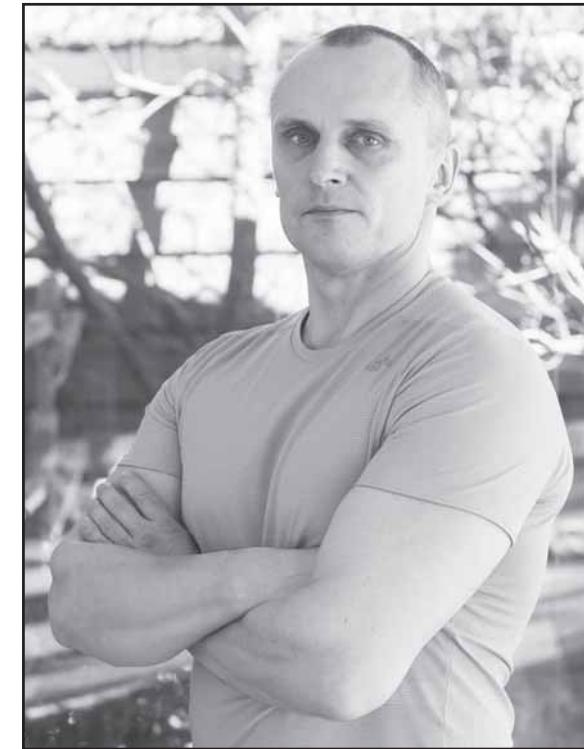
– **Kodėl senjorams ypač svarbu įvaldyti taisyklingą kvėpavimą?**

– Sėslų gyvenimo būdą gyvenantiems senjorams (ir ne tik..), ypač nesimankštinantiems, netaisyklingai sėdintiems derėtų atkreipti dėmesį ne tik į laikyseną, bet ir į kvėpavimo kokybę.

Labai svarbu išmokti kvėpavoti pilvu vyresniame amžiuje, neigaliusiemis, ilgai gulintiemis lovoje (užsitiesus lėtinei ligai), nes, pablogėjus plaučių ventiliacijai, didėja plaučių uždegimo grėsmė. Pastarieji dažniausiai kvėpuoja krūtinė, todėl alsavimas – labai paviršutinis, alveolių prastai aprūpinamos deguonimi, o pasišalinti anglies dvideginiai – sudėtinga.

– **Kuo taisyklingas kvėpavimas mums naudingas?**

– Kvėpavimas gerina gyvybinių funkcijų veiklą, psichinę, emocinę būseną. Taisyklingas kvėpavimas ramina, mažina stresą, gerina mąstymą, stiprina protines ir fizines galias. Jogos kvėpavimas didina gyvybinę energiją (ener-

„Taisyklingai kvėpuodami gaunate daugiau deguonies, o tai reiškia geresnę savijautą ir sveikatą; širdies priešpuolių bei išeminės širdies ligos atitolinimą“, – teigia Kauno jogos instruktorius Giedrius Rębžda.

getiką), skatina medžiagų apykaitos procesus, šalina toksinus.

– **Kas atsitinka kvėpuojant neteisingai?**

– Netinkamai kvėpuojant pablogėja krauso apytaka, tai trukdo efektyviai priimti deguonį. Sutrikus organizmo aprūpinimui deguonimai jauciate neigiamus simptomus – tirpsta rankos, mažėja darbingumas, skauda galva ir pan.

– **Kokios dažniausios kvėpavimo klaidos?**

– Nesvarbu, kokia veikla užsiimate, sekite, kad jūsų kvėpavimas nesutrikštų, kad jūs nedüstumėte, jums netrūktų oro. Mokantis kvėpavimo pasitarkite su patyrusiu jogos specialistu ar gydytoju. Dažniausios klaidos – nemalonii savo kūno pojūčių ignoravimas, prievertiniai momentai kvėpavimo metu. Kvėpuodami būkite lankstūs, išsklausykite į save.

– **Ačiū labai už įdomų pokalbi ir patarimus.**

Veronika Pečkienė

Netikėkite melagienomis ir nepirkite abejotinų maisto papildų!

Atėjus šiltajam sezonui vartotojų dėmesį patraukia maisto papildai, skirti lieknėjimui. Dažnu atveju tokiai produktų reklama yra klaidinanti, o gamintojai ir platintojai néra aiškūs.

I VMVT specialistų akiratį pateko produktas „Redusizer“. Reklamoje teigama, kad pavartojujus tam tikrus maisto papildus tris savaites, drabužių dydis sumažėjo nuo 54 iki 46 dydžio!

Teisės aktai nedraudžia reklamuoti maisto papildų ir nurodyti jų naudingąsias savybes, tačiau tokiai informacijai taikomos Reglamento (EB) Nr. 1924/2006 nuostatos, kurios draudžia vartoti teiginius apie sveikatingumą, nurodančius kiek ir kaip greitai galima numesti svorio.

Leidžiami naudoti tik tokie su poveikiu sveikatai susiję teiginiai, kurie pagrįsti moksliiniu tyrimu duomenimis, jog kuriuos medžiagos vartojamas tam tikras kiekiais palankiai veikia sveikatą, padeda palaikti tam tikras fiziologines žmogaus funkcijas. Taigi šiuo atveju produkto „Redusizer“ reklaminė žinutė neatitinka teisės aktų reikalavimų.

Kaip atpažinti melagienai formuojamas žinutes vartotojui bei nelegalius platintojus?

1. Reklaminės žinutės turinys –

tvarkymo subjekto pavadinimą, juridinio asmens kodą, gali pasitikrinti, ar jam suteikta tokia teisė – <https://vmvt.lt/opendata/mts/index.php>

6. Taip pat visi Lietuvos Respublikos rinkai tiekiami maisto papildai privalo būti notifikuoti. Apie jų tiekimą turi būti pranešta VMVT ir turi būti jie įtraukti į notifikuotų Maisto papildų sąrašą. Taigi vartotojai, žinodami tikslų maisto papildo gamintoją ar platintoją Lietuvoje, maisto papildo pavadinimą, visada gali pasitikrinti, ar juos tiekiantis ūkio subjektas yra notifikuotas. Notifikuotų maisto papildų sąrašas yra skelbiamas viešai VMVT interneto tinklalapyje www.vmt.lt/maisto-papildai.

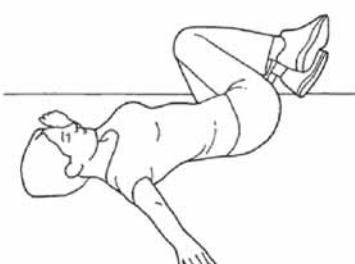
VMVT įspėja vartotojus, išigijant maisto papildus internetu būti ypač budriems ir nepirkti jų iš abejonių keliančių maisto tvarkymo subjektų. Jei interneto tinklalapyje pateikiamą nevisa privaloma informacija apie maisto papildą, yra didelė tikimybė, kad produktas ne tik bus nenaudingas jūsų sveikatai, bet ir gali būti jai pavojingas.

Apie nelegalius platintojus kviečiame pranešti VMVT elektroniniu paštu skundai@vmvt.lt.

Maisto ir veterinarijos tarnybos informacija

Pratimai juosmeninei stuburo sričiai (III dalis)

„Ir jauni, ir vyresnio amžiaus žmonės bene dažniausiai skundžiasi nugaros skausmu juosmens srityje. Tada svarbu vengti ilgalaikio sėdėjimo viena poza, ilgai trunkančių fizinių darbų netaisyklingoje fiziologinėje padėtyje. Taip pat derėtu išmokti specialių fizinių pratimų ir daryti juos kasdien. Manksta atpalaiduos jūsų rau menis, sumažins skausmą, nervinę įtampą, pagerins savijautą,“ – pastebi Prienų ligoninės kineziterapeutė Neringa ZAVADZKIENĖ.

Atsigulkite ant šono, sulenkite kelius. Keldami dubenį laikykite kūno svorį remiantis ant dilbio ir kelio. Itempkite pilvo raumenis. Kaklas ir nugara turi būti tiesioje linijoje. Laikytis 5 s. Kartoti į abi pusės po 5–8 kartus.

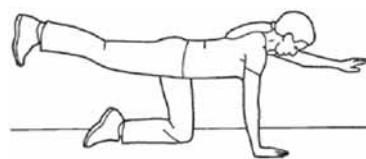

Gulite ant nugaros (pasitiesus kilimėli), rankos T padėtyje, kelias sulenkinti. Lėtai suglaustas kojas lenkite į kairę (užlaikytis kelias sekundes), tada – į dešinę.

Kartoti 10 kartų.

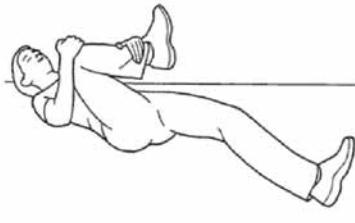
Atsigulkite ant pilvo, rankos – pečių plotyje. Ištieskite rankas ir kiek imanoma kelkite krūtinę aukštyn. Atpalauduokite dubenį ir kojas. Kartoti 5 kartus.

Stovite ant keturių. Pakelkite priešingą ranką ir priešingą koją į horizontalią padėtį. Tempimą laikytis 5 s. Nugara ir galva – vienoje tiesėje, nejudėkite. Kartoti 6 kartus.

Atsigulkite ant nugaros sulenkę kelius, pėdomis remkitės į grindis. Lėtai, „slankstelis po slanksteli“, pakelkite dubenį ir apatinę nugaros dalį. Laikykite 2–3 s ir gržkite į pradinę padėtį. Kartoti 8 kartus. (galima laikyti tarp kojų kamuoliuką ir jį spausti).

Ropojimo padėtis. Rankomis kuo toliau tempkites į priekį. Laikytis 10 s. Kartoti 3 kartus.

Veronika Pečkienė
Pratimus pateikė kineziterapeutė
Neringa Zavadzkiene

nių audinių uždegimuis.

- Laikykite ciberžolės prieskoniu spintelės priekyje ir kuo dažniau jomis skaninkite įvairius patiekalus: sriubas, daržoves, košes, kiaušinius, mėsą, žuvį, vištieną, makaronus ir pan.

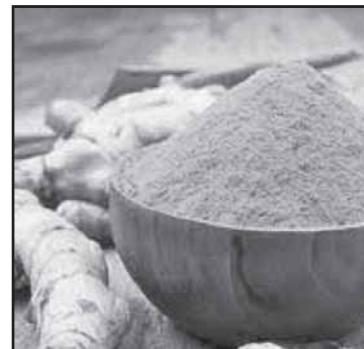
Vartojimas

Naudingi patarimai

Ciberžolė

Šis prieskonis yra iš ciberžolės, kurios gali būti naudinga nuo vėžio, širdies ligų, mažina atrosklerozės riziką, riebalų kaupimąsi organizme, sañarių skausmus sergant artritu, be to, gražina odą, gerina virškinimą, naudinga kepenims.

Veiklosios medžiagos yra augalinės kilmės kurkuminoidai (kurkuminas). Jie ne tik slopina uždegimines reakcijas, bet yra ir stiprus antioksidantas. Kurkuminas mažina Alzheimerio ligos tikimybę ir nervi-

Ciberžolę derėtu vartoti saikingai. 1/4–1/2 šaukštelių maltos ciberžolės išmaišykite stiklinėje šilto vandens ir išgerkite ryte prieš valgi. Galima pagardinti išberus žiupsnelį maltų juodų pipirų ar medaus (pagal skonį).

- Nerekomenduojama vartoti ciberžolę sergant ūmia gelta, hepatitu, tulžies akmenlige, gastritu ar turint skrandžio opą.

Veronika Pečkienė

(Pagal leidinį „Didysis cholesterolio mitas“)

„Laukiam geresnio meto ir žmonėms, ir žemei...“

Vis mažiau lieka vasaros. Liepa užleidžia vietą rugpjūčiui. O pokalbiai tarp prekeivii bei su tiktu bičiulių ši šeštadienį mežgėsi daugiau ne apie kainas bei pirkinius, o apie laiko trapumą, ligas ir netektis. „Vakar buvau tetos laidotuvėse, ryte – anksti turgun, kokios čia gali būti nuotaikos, ašku, jos blogos,“ – sakė ilgametė prekeivė.

Apie tai, kad „tik laidotuvės“, „kokie jauni žmonės ne laiku išeina“, – žmonės kalbėjo ne vienoje vietoje, ir jiems, atrodo, nerūpėjo kaina, pinigai, valdžios. Kas pirk, tas pirk, mokėjo nesiderėdami, o balbos vis sukosi apie sloganus būties įvykius. „Laukiam geresnio meto – ir žmonėms, ir žemei, pažiūrėkite, kiek stichinių nelaimių pasaulyje. Gerai dar mes gyvenam, pykstamės juk dėl niekų – dėl paminklo, pavyzdžiui, – užsiminė apie diskusijas dėl kraštiečio poeto atminimo jamžinimo ilgametė mokytoja. Ir pagalvojau, įdomu, kiek laiko turės praeiti, kad tarp kitų klasikų knygų turguje surastume ir Justino Marcinkevičiaus... Dabartinė karta dar gali paciuoti jo kūrybą, suvokia, kas slypi tarp eilučių... Bet ne visi.

Bitininkai kilogramą medaus siūlė už 6–7 eurus, vis daugiau pirkėjų rinkosi pilko, bičių duonelės. Vasarai besiritant į antrają pusę, liepos 29 dieną, vyks bitininkams ir kitiems medaus mėgėjams bei bičiuliams labai svarbi bičiokio arba dievo Bubilo šventė. Bubilas baltų mitologijoje – bičių ir medaus dievas, bičių deivės Austėjos vyras. Bubilas – tai demoniškas pradas, globojęs transus ir midus. Austėja – avilių sergėtoja, gamtos gėrybių globėja. Liaudies patarlėse sakoma: „Bité pikta, kai darbo neturi, žmogus – kai per daug“, „Saulelė šviečia, leidžia bité spiečių“ arba „Sukasi kaip bité aplink žiedą“.

Dar ir dabar tikima, kad medų kopinėti gali tik geras, nuoširdus žmogus. Tik tokio bitės skaudžiai negels. Šalia bičių nevalia keiktis, bartis ar kitaip netinkamai elgtis. Medaus galima surasti keliose turgaus vietose, kartais ir gyvuliukų augintojai atsiveža pasiūlyti savų bičių surinkto nektaro – medaus. Vasaros savaigaliais prekyba turguje

Prienečiai Marius ir Justas visą turgų atidžiai apėjo, kaip sakė, nuo vištos iki marškinelių viską apžiūrėjo ir surado ką pirkti.

tiesiasi ilgai. Mat atsivežusieji triušių, vištų, viščiukų, ančiukų, ožkelių, karvelių nori juos išparduoti. Sutiktais ilgametis triušių augintojas, prienietis Būtėnas sakė turguje tik iš ipratimo dairosi, gal ką ir nusipirk, o triušių dar augina daugiau nei dešimt. Tik į turgų jau neatveš: „Kai paskersiu, geriausiemis draugams išdalinsiu ir daugiau neauginsiu“. Visada teigiamomis emocijomis besidalijantis, per besiskantį laiko ratą išlikę tokis pats – geros širdies, negailintis gero žodžio, jis rugsejį švęs dar vieną savo gyvenimo rudenį. Ir tų darbu jau bus gana. Bet gerbiamas Būtėnas pabrėžė, kad labai gerai, kai turi, ką auginti, prižiūrėti – tuomet nuolat judi ir daug sveikiau gyveni.

Ūkininkai praeitų metų derliaus kviečių, kvietrugų centnerį pardavė po 11–12 eurų ir nenorejo prognozuoti šios rugiųpūtės derliaus.

Ilgiau miegantys pirkėjai turguje ir po dešimtos valandos atvykę gal dar varškės, viesto ar sūrių suras, bet pieno ir grietinės jiems pritrūks.

Litras pieno kainavo eurą, kilogramas viesto – 12 eurus, litras grietinės – 5–6 eurus, pusē kilogramo varškės – iki 3 eurus, varškės sūrio kilogramas, priklausomai nuo priedų – 5–6 eurus. Ožkos pieno sūrio kilogramas kainavo 25 eurus. Už dešimtį anties kiaušinių praše 4,50

euru, vištą – 2,50 euro ir puse euro pigiau, vienas putpelės kiaušinis kainavo 0,50 euro.

Anksti į turgų renkasi tie pirkėjai, kurie paviljone perka šviežią lie туvišką kiaulieną. Šviežios sprandinės kilogramas kainavo 7 eurus, nugarinės – 6,50 euro, šoniňės – 6 eurus. Kioske, netoli vartų, ir vėliau atvykus dar galima šią surasti – malto kiaulienos, sprandinės, išpjovos ar kauliukų, gerklų – augintiniams šunims. Kiti rinkosi pagal skonį bei poreikius lašinukų, dešros, kitų mėsos gaminių. Jautienos dešros kilogramas kainavo 9,99 euro, „česnakinės“ – 8,80 euro, salto rūkymo sklandžio – 10,90 euro, vytintų rinkučių – 13,50 euro, vytintos nugarinės – 14,50 euro, karšto rūkymo karkutės – 5,80 euro, sūdytu lašinių – 6,90 euro, lašinukų, gerokai storesnių, rūkytų, su daugiau kumpio – 12 eurų.

Dar, matyt, yra žmonių, mokančių dalgį šienauti, nes turguje galima rasti dalgiaukočių, dalgų, kirvakočių, kotų šakėmis bei visokiausių prie ūkio reikalingų rakandų. Ir gerai, kad dar kažkur mes visi turim savo pievą, kad menam, kaip joje, anot Justino Marcinkevičiaus, ganėsi arklys, ar dar išlikę tas garsas atminyt, kaip žiemomis tévas grįždavo iš tvarto, pašerės gyvulius... Tik, ar verta pyktis, juk „kiek čia mūsų prie ugnes ir prie rugių“...

Skanaus!

Agurkų rauginimo receptas (greitam valgymui)

1 stiklinė virinto vandens,
1 stiklinė mineralinio vandens „Vytautas“,
6–7 agurkelių, 3/4 šaukštoto druskos,
2–3 skiltelės česnako,
krapų, 2–3 pipirai.

Tinka papildyti vyšnių šakelėmis, juodujų serbentų lapais.

2 valandas prieš rauginimą agurkus (nupjovus jų galiukus) palaikyti vandenye. I 1 l talpos stiklainių sudėjus agurkelius, česnaką, druską, prieskonius, užpilti virintu ir mineraliniu vandeniu. Parą laikyti kambario temperatūroje, o po to šaltai.

Įrūgsta po 1–2 parų. Šaldytuve išsilaiako 2–3 savaites. Skanaus!

Vasaros gėrimai

Mėlynių – juodujų serbentų kokteilis

150 g mėlynių, 200 g juodujų serbentų, 300 ml ledų, 1 šaukštatas vanilinio cukraus, 1/2 citronos sulčių, 350 ml vandens.

I plaktuvinę suberkite mėlynes, serbentus, cukrą, pridėkite ledų, įplilkite citronos sulčių, vandens ir gerai išplakite. Patiekite kokteilį taurėse papuošiant mėtos lapeliu.

Uogų – vaisių gėrimas

200 g raudonujų ir 150 g baltujų serbentų, 2 apelsinai, 1 kivi, 1 citrina, 50 g cukraus.

Apelsinus, serbentus, kivi sudėkite į plaktuvinę, įberkite cukraus ir viską elektriniu smulkiutuvu sutrinkite. Gerkite atšaldytą. Skanaus!

Veronika Pečkienė

Apsilankykite atnaujintame Škėvonių gūbrio pažintiniame take

(Atkelta iš 1 p.)

Naujai pritaikytame lankymui Škėvonių gūbrio pažintiniame take veikia skaičiuotuvas, kuris fiksuoja lankytųjų skaičių.

Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos direktorė Agnė Jasinavičiutė džiaugiasi, kad, bendradarbiaujant su Birštono savivaldybe, pasiektais gražus rezultatas – visuomenei atvertas atnaujintas Škėvonių gūbrio pažintinis takas. Nemuno kilpų regioniniame parke, Birštone, tai jau ne pirmas projektas, įgyvendintas 2014–2020 metų Europos Sąjungos investicijų veiksmų programos lėšomis.

Pažintį su Nemuno kilpų regioniniu parku kviečiama pradėti regioninio parko Lankytųjų centre, palei Nemuną, užlipti ant pritaikyto lankymui Vytauto kalno, nužingsnioti įki aukščiausio Lietuvoje Nemuno kilpų regioninio parko apžvalgos bokšto ir tuomet aplankyt Škėvonių gūbrio taką.

Škėvonių atodanga – ledynmečio pabaigoje susiformavęs gamtos paminklas, ištrauktas i vertingiausių Siaurės Vakarų Europos geologinių objektų sąrašą. Atodanga ypač svarbi gamtamoksliniu požiūriu dėl išlikusios tarpledynmečio dūlėjimo plutos, todėl jos prieigos atnaujintos siekiant išsaugoti ir sudaryti palankias sąlygas kelautojams susipažinti su Škėvonių geomorfologinio draus-

tinio kraštovaizdžiu. Tai puiki vieta pasigrožeti Nemuno ir jo pakrančių panorama. Daugiau nei pusė kilometro besidriekiantis atodangos skardis aukščiausioje vietoje siekia net 33 metrų aukštį. Siauriausioje vietoje gūbrio plotis yra mažiau nei 100 metrų, o plačiausioje – kiek daugiau kaip 400 metrų. Atnaujintas Škėvonių gūbrio takas jau veikia ir yra atviras lankytujams.

tavo prieš neblaivią (3,05 prom. alkoholio) moter (gim. 1985 m.). Ištariamasis buvo sulaikytas ir uždarytas įilgaikio sulaikymo patalpą.

Rastas kūnas

Liepos 30 d., apie 19 val., Prienuose, Jiezno sen., Benčiakiemio k., pievoje, rastas vyro (gim. 1968 m.) kūnas be išorinių kūno sužalojimų. Pradėtas ikišeiminis tyrimas mirties priežasciai nustatyti.

Vairavo neblaivus

Liepos 30 d., apie 17 val., Prienuose, kelio Kaunas-Prienai-Alytus 22

km, patikrinimui sustabdžius automobilį „Opel Vectra Station“, paaškėjo, kad jį vairavo neblaivus (3,17 prom. alkoholio) vyras (gim. 1978 m.). Ivyskis tiriamas.

Liepos 30 d., apie 21 val., Prienuose, S. Dariaus ir S. Girėno g., patikrinimui sustabdžius automobilį „MERCEDES BENZ“, paaškėjo, kad jį vairavo neblaivus (2,04 prom. alkoholio) ir neturintis teisės vairuoti vyras (gim. 1998 m.). Ivyskis tiriamas.

Parengta pagal Alytaus AVPK pirminė informacija

Smurtas

Liepos 27 d., apie 16 val. 50 min., Prienuose, Birutės g., prieš vyra (gim. 1958 m.) galimai smurtavo iš matymo pažistama moteris. Ivyskio aplinkybes aiškinasi policijos pareigūnai.

Liepos 30 d., apie 20 val., Birštone, B. Sruogos g., laiptinėje, konflikto metu, neblaivus (1,91 prom. alkoholio) vyras (gim. 1981 m.) smur-

IVAIRŪS

Informuojame, kad 2023-08-10 10 val. UAB „Viriga“ atliks žemės sklypų kadastro Nr. 6953/0002:316 ir 6953/0002:317, esančių Stakliškių kaimė, Stakliškių seniūnijoje, Prienų rajone, kadastrinius matavimus. Kviečiame gretimo žemės sklypo, kad. Nr.6953/0002:263, paveldėtojus dalyvauti kadastriuose matavimuose.

Informuoju, kad 2023 m. rugpjūčio mėn. 16 d. 12:00 val. bus atliekamas sklypo, esančio Prienų r. Žvyrynu k. Slėnio g. 20 (kad. Nr. 6925/0003:71), priklausančio Mindaugui Danieliui kadastriniuose matavimai. Sklypo (kad. Nr. 6925/0003:72) savininkė Rita Dzencevičienė ar jos įgaliotus asmenis prašome atvykti nurodytu laiku ir dalyvauti tikslinant ribas. Taip pat informuoju, kad 2023 m. rugpjūčio mėn. 16 d. 11:00 val. bus atliekamas sklypo, esančio Prienų r. Žvyrynu k. (kad. Nr. 6925/0003:90), priklausančio Mindaugui Danieliui kadastriniuose matavimai. Sklypo (kad. Nr. 6925/0003:72) savininkė Rita Dzencevičienė, sklypo (kad. Nr. 6925/0003:68) savininkė Mindauga Černių ar jų įgaliotus asmenis prašome atvykti nurodytu laiku ir dalyvauti tikslinant ribas. Taip pat informuoju, kad 2023 m. rugpjūčio mėn. 16 d. 11:30 val. bus atliekamas sklypo, esančio Prienų r. Žvyrynu k. (kad. Nr. 6925/0003:72), priklausančio Mindaugui Danieliui ir Ritai Dzencevičienei kadastriniuose matavimai. Sklypo (kad. Nr. 6925/0003:69) savininkė Prano Jono Judinsko ir Albino Judinsko turto paveldėtojus ar jų įgaliotus asmenis prašome atvykti nurodytu laiku ir dalyvauti tikslinant ribas. Jei nurodytu laiku neatvyksite, prašome per 30 dienų pateikti pastabas, pasiūlymus raštu, nuo matavimo datos, adresu: UAB GEOERA, Savanorių pr. 287-413, Kaunas.

Delfi TV programa

2023.08.03-2023.08.06

KETVIRTADIENIS
06:00 TIESIOGIAI UKRAINOS ŽINIOS „UKRAINA 24“
07:00 Ugnikalnių takais (7)
07:30 Ugnikalnių takais (8)
08:00 Delfi diena. Svarbiausiai įvykių apžvalga (k)
09:00 Alfo didysis šou (41)
10:00 Laukinės kelionės (5)
10:30 Camino Lituano. Žygis įkvėptas Lietuvos (5)
11:00 Delfi rytas
11:55 Kenoloto
12:00 Feigino pokalbiai
13:00 Egzotinių keliai
13:30 2800 km Dunojumi baidare su A. Valujaviciumi (58)
14:30 Ūkininko Petro dienoraštis (31)
15:00 Delfi diena. Svarbiausiai įvykių apžvalga
16:30 Delfi RU. Naujienos rusų kalba
17:00 Iš esmės su A. Peredniu
17:55 Kenoloto
18:00 Sporto baras (28)
18:00 Camino Lituano. Žygis įkvėptas Lietuvos (5)
18:30 Atrask Latviją su Gabriele ir Sauliumi (2)
19:00 Aurimo būstas (28)
19:00 Aurimo būstas (6)
19:30 Atrask Latviją su Gabriele ir Sauliumi (2)

PAŠLAUGOS
20:00 UEFA Konferencijų lygos atrankos rungtynės „PANEVĖŽYS“ – „HAPOEL“
22:00 Ūkininko Petro dienoraštis (36)
22:30 Jėga ir Kenoloto
22:35 Skanios kelionės (4)
23:05 Orijaus kelionės (48)
00:05 TIESIOGIAI UKRAINOS ŽINIOS „UKRAINA 24“
PIENKTADIENIS
06:00 TIESIOGIAI UKRAINOS ŽINIOS „UKRAINA 24“
07:00 Ugnikalnių takais (9)
07:30 Ugnikalnių takais (10)
08:00 Delfi diena. Svarbiausiai įvykių apžvalga (k)
09:00 Sporto baras (28)
10:00 Camino Lituano. Žygis įkvėptas Lietuvos (5)
10:30 Atrask Latviją su Gabriele ir Sauliumi (2)
11:00 Delfi rytas
11:55 Kenoloto
12:00 Feigino pokalbiai
13:00 Egzotinių keliai. Tibetas (1)

13:30 2800 km Dunojumi baidare su A. Valujaviciumi (59)
14:30 Ūkininko Petro dienoraštis (36)
15:00 Delfi diena. Svarbiausiai įvykių apžvalga
16:30 Delfi RU. Naujienos rusų kalba
17:00 Orijaus atostogos Lietuvoje (9)
17:55 Kenoloto
18:00 2800 km Dunojumi baidare su A. Valujaviciumi (59)
19:00 Ūkininko Petro dienoraštis (36)
19:30 Skanios kelionės (4)
20:00 Pas Edita
20:30 Laukinės kelionės (6)
21:00 Jūs rimtai? (48)
21:30 Savaitės kriminalai su Jauniumi Matoniu
22:00 Aurimo būstas (7)
22:30 Jėga ir Kenoloto
22:35 Idomioji istorija (1)
23:35 2800 km Dunojumi baidare su A. Valujaviciumi (55)
00:35 2800 km Dunojumi baidare su A. Valujaviciumi (56)
01:35 2800 km Dunojumi baidare su A. Valujaviciumi (57)
02:35 2800 km Dunojumi baidare su A. Valujaviciumi (58)
03:30 2800 km Dunojumi baidare su A. Valujaviciumi (59)

SEŠTADIENIS
06:00 TIESIOGIAI UKRAINOS ŽINIOS „UKRAINA 24“
07:00 Egzotinių keliai
07:30 Egzotinių keliai
08:00 Orijaus kelionė archyvai
08:30 Sporto baras (28)
09:30 Duok letena (22)
10:00 Alfo didysis šou (42)
11:00 Receptų receptai (47)
11:30 Laukinės kelionės (6)
11:55 Kenoloto
12:00 Šiandien kimba (47)
13:00 Pas Edita
13:30 Kasdienybės herojai
14:30 Aurimo būstas (7)
15:00 Orijaus kelionės (48)
16:00 Ūkininko Petro dienoraštis (33)
16:30 Ūkininko Petro dienoraštis (34)
17:00 Egzotinių keliai. Kirgizija (3)
17:30 Egzotinių keliai. Andamanai
17:55 Kenoloto
18:00 Orijaus kelionė archyvai
18:30 Orijaus kelionė archyvai
19:00 Camino Lituano. Žygis įkvėptas Lietuvos (5)
19:30 Jūs rimtai? (48)

SEKMADIENIS
06:00 TIESIOGIAI UKRAINOS ŽINIOS „UKRAINA 24“
07:00 Egzotinių keliai
07:30 Egzotinių keliai
08:00 Orijaus kelionė archyvai
08:30 Orijaus kelionė archyvai
09:00 Pas Edita
09:30 Receptų receptai (47)
10:00 Šiandien kimba (48)
11:00 Idomioji istorija (1)
11:55 Kenoloto
12:00 Sekmadienio Šv. Mišių transliacijai

13:30 Atrask Latviją Su Gabriele ir Sauliumi (2)
14:00 Jūs rimtai? (48)
14:30 Laukinės kelionės (6)
15:00 Orijaus atostogos Lietuvoje (9)
16:00 Ūkininko Petro dienoraštis (35)
16:30 Ūkininko Petro dienoraštis (36)
17:00 Egzotinių keliai
17:30 Egzotinių keliai
17:55 Kenoloto
18:00 Kasdienybės herojai
19:00 Aurimo būstas (7)
19:30 Savaitės kriminalai su Jauniumi Matoniu
20:00 Skanios kelionės (3)
20:30 Skanios kelionės (4)
21:00 Kriminalinė Lietuvos zona su D. Dargiu
21:30 Orijaus atostogos Lietuvoje (9)
22:30 Jėga ir Kenoloto
22:35 Orijaus atostogos Lietuvoje (9)
23:05 Bandom Palanga (1)
23:35 Bandom Palanga (2)
00:05 Egzotinių keliai
00:35 Egzotinių keliai
01:05 Orijaus kelionė archyvai
01:35 Orijaus kelionė archyvai
02:05 TIESIOGIAI UKRAINOS ŽINIOS „UKRAINA 24“
PERKA

Gyvuliai, gyvūnai

Įmonė brangiai perka galvijus, atskaito iš karto. Išsivežame.

Tel.: 8 686 54 826, 8 684 40 534.

**PERKA
GALVIJUS**

KARVES, TELYČIAS, BULIUS
PAGAL SKERDENAS ARBA GYVĄ SVORI.
SVERIA, MOKA IŠ KARTO, PAIMA PATYS.

Tel.: (8-614)93124

PERKA

Įmonė perka galvijus geromis kainomis. Tel. 8 613 79 515.

Įmonė brangiai perka mišką visoje Lietuvoje, vertina nemo-kamai, rengia miškotvarkos projektus, atskaito iš karto, apmoka visas išlaidas. Tel. 8 646 79 600.

PARDUODA

Kietas kuras

Parduoda **MALKAS**, supjautas kala-dėlėmis, rastukais. Skubiai, nemo-kamai pristato jums patogiu laiku.

Tel. 8 672 51 171.

Parduodu sausas, kapotas malkas, laikomas po stogu, vežame ir mažais kiekiais. Medinius lauko tualetus, pavésines. Išrašome saskaitas.

Tel. 8 648 61 061.

Nebrangiai parduodame įvairias skaldytas malkas. Tel. 8 614 97 744.

Gyvuliai, gyvūnai

Parduoda keturius melžiamas kar-ves, pieno šaldytuvą – talpa 650 litų. Tel. 8 620 35 282.

Parduoda 8 metų kumelę. Tel. 8 674 94 767.

Įvairios prekės

Parduodami nauji šaldytuvai ir šaldikliai „Snaigė“. **Vasarinės nuolaidos** iš 5 metų garantija. Pristatymas į namus nemokamas. Tel. 8 675 50 466.

„Gyvenimo“ redakcijoje priūmami skelbimai ir į Alytaus, Marijampolės ir Vilkaviškio miestų ir rajonų laikraščius.

Gaminame betoną, kalkinį skiedinį, šulinį, kanalizacijos žiedus ir dangčius. Gelžbetoninė produkcija, metalo gaminiai. Suvirinimo ir tekinimo darbai. Vežame žvyrą ir smėlį, krano paslaugos. Tel. 8 687 95 399.

Nebrangiai atvežame sijotą kokybišką juodžemį, maišytą su kompostu. Vežamas kiekis – nuo 4 iki 10 kub.m. Tel. 8 609 66 753.

GAMINAME: tvirtas, apšiltintas vienes ir lauko duris namams, ūkiams pastatams, langų staktas, rėmus ir apvadus, laiptų pakopas, lauko baldus. Tel. 8 686 71 689.

ŠALČIO meistrai taiso: šaldytuvus, šaldiklius, skalbimo mašinas. **Atliktam darbui suteikiama garantija.** Tel. 8 622 02 208.

Sugrįžimas į dvasios tvirtovę prie Alšios. Sudvariškėms – 500 metų (IV). Sudvariškių apylinkių žmogus 18 amžiaus palivarke

(Atkelta iš 4 p.)

upėtakiai ir retkarčiais unguriai. Gausiausiai benediktinių stallas pasipildyavo iš Gigiskių (Krasausiškių ežero), tad šis ežeras vienuolyno kaimynu buvo nusiaubiamas. Profesore Vaida Kamuntavičienė yra pastebėjusi, kad didikai Lapai kartu su Oginskais 1739 m. užgrobė visus keturis ežerus, ypač nusiaubė Gigiskių ežerą ir pasisavino 15 vežimų žuvies (V.Kamuntavičienė, p.171-172).

Sudvariškių karčiamai

Karčiamai – medinė, 12 metrų ilgio ir 6 metrų pločio. Kitame pastate alaus bravoras. Karčiamai nuomoja žydas už 300 lenkiškų – auksinų per metus (Ten pat, p.3).

Pažvelkim į 18 a. pabaigos Sudvariškių palivarko tvartus

1) Arkliai: penkiametė, jau šeštame mėnesyje sukergta kumelė. Kumelaitė, tos pačios kumelės atsivedsta. Arklys vežėjas, Žvaigždės mažylis. Jam eina šešti metai.

2) Galvijai: melžiamų karvių – 17, mėsinių – 6. Jaučių, išduotų valstiečiams – 9. Ariamas jautis – 1. Bulių karvėms – 5. Dvimečių, trimečių jautukų – 4. Trimečių veršiukų, dvimečių ožių – po 2. Sena ožka – 1, ožiukų – 9. Praeitų metų avinas – 1, mėsinių avių – 29, ériukų – 18.

3) Kiaulės: trimečių mėsinių – 5, pernykščių – 10, kuilys senas – 1, olandiškos mėsinės šiūmetės – 3, motinių kiaulių – 10, pavasarinių parselių – 11.

4) Paukščiai: žąsinai – 3, senos žąsys – 7, jaunos – 56. Pusiau su ponu Bartoševičiumi – 4. Senų kalakutų – 5, jaunų kalakutų – 70, gaidys – 1, senų vištų – 26, ankstyvų viščiukų – 10, paaugusiu viščiukų – 13.

Prižiūrimos bitės – du aviliai.

Vienuolynui skirtų atsargų sandėlis

1) Lašinių – 3 dideli gabalai, tuntai (sūdytų). Taukų – 3 tuntai, sūrių – 17 vienetų, degtinės – 76 gorčiai (gorčius lygus 2,8 litro), gaminamos degtinės – 33 gorčiai. Aliejaus – 2 indai.

Iš sandėliuose sukaupto derliaus matosi, kad buvo auginami žieminiai rugiai, kviečiai, avižos, grikiai, žirniai, miežiai.

Šiam straipsniui panaudoti šie Lietuvos Mokslo Akademijos

Dūminis namas be langų.

Karčiamai.

bibliotekos dokumentai(signatūros): 1) LVMABRSF38-27, L.1a; 2) L.2v-3v; 3) L.Ir; 4) l.11v; 5) l.11r.

Bus daugiau. Pradžia „Gyvenimo“ Nr. 50, liepos 1 d.

Vytautas Kuzmickas, istorikas

Globos namuose – Onučių ir šviežios duonelės pagerbimo šventė

Susitikom, broli, sese,
Tad pabūkime kartu,
Saulėj spindi džiaugsmo rasos
Čia, prie Nemuno krantų.

Dieve, laimink rugi, kvieti,
Kad duonelė būt skalsi,
Atsiriekę pirmą rieke,
Ja dalinkimės visi.

O kai liūdna, širdj gelia,
Padainuoikime linksmai,
Tegul aidas skrenda, lekia
Pievom ir žaliais miškais.
(Prienų globos namų gyventoja –
Živilė Baltušnikaitė - Živilė Baltė)

Liepą pats vasaros brandumas dovanotoja svaigų gėlių kvapą, pirmąsias naujojo derliaus dovanas. Tai – metas, kai galime džiaugtis ne tik savo darbo bei gamtos dovanomis, bet ir dalintis širdies, bendrystės šiluma su šalia esančiu.

Liepos 26 dieną Prienų globos namų gyventojus, darbuotojus bei svečius sukvetėme į kasmetinę Oninių šventę. Renginį pradėjome prasmingu ir tradiciniu duonos pagerbimu. Gyventojai Palmyra ir Jonas šventės simbolį – ruginę duonele, papuošą šiumečio derliaus rugio varpomis, perdaivę Prienų globos namų direktorei Ingai Barkauskienei.

Istaigos vadovė pasveikino šventiškai nusiteikusias varduvininkes. Kiekviena iš jų buvo papuošta dailia skrybėlė. Džiugu, kad mūsų namuose gyvena 10 Onučių ir dar 3 šio gražaus lietuviškovardo nešiotojosčia dirba. Sveikino Onutes ir mūsų pa-

galbininkai – savanorės iš Alytaus Raudonojo Kryžiaus komandos.

Susirinkusiuosis melodijomis linksmino Globos namų ansamblis ir ypatingu balsu apdovanotas solistas Albertas. Jie traukė visiems gerai žinomas dainas – „Pienės pūkas“, „Vasaras“, „Onyte, einam su manim pašokti“. Užimtumo specialistė Rasa perskaitė Globos namų gyventojos Živilės specialiai šiai programai sukurtą eilėraštį. Nepaliko abejingų gyventojo Jono nuotaikingas pasakojimas ir palinkėjimai. Na, o užgrojus svečiams, liaudiškos muzikos kapelai „Jungvala“, renginio dalyviai pritarė skambėjusiom dainom, įsiuko į šokių sūkurių. Kaip

ir dera tokiose šventėse, ir pas mus netrūko nei vaisių, nei linksmų, nei smagių pašnekėsių ir šiltų apkabinimų.

Mūsų Globos namai – socialines paslaugas teikianti organizacija. Švenčių, užimtumo veiklų organizavimas – socialinio darbo dalis. Džiaugiamės, kuomet Globos namų gyventojai, paskatinti, pakvesti įsi-traukia į pasiruošimą renginiams, dalyvauja švenčių programose. Taip stiprinamas bendruomenėskumas, savarankiškumas, asmuo įgalinamas. Skatinamas kūrybiškumas, estetinis pajautimas, saviraiška, pašalinamas rutinos pojūtis – tai ypač svarbu prasmingai, oriai kasdienybėi.

Socialinės darbuotojos Birutė Bajorienė ir Jolanta Šerpenskiienė, užimtumo specialistė Rasa Černomorec

Gyvenimas

REDAKCIJOS ADRESAS:
Kauno g. 19 A, LT - 59147 Prienai.
El.paštas: info@gyvenimas.info

Leidžia UAB „GYVENIMAS“ (SL 066).
Laikraštis įkurtas 1946 m. gruodžio 7 d.

Redaktorė Ramutė Šimukauskaitė

Redakcija: Redaktorė Ramutė Šimukauskaitė - VERSLAS, ŽEMĖS ŪKIS (60523, ramute@gyvenimas.info); SOCIALINĖS PROBLEMOS, ŠVIETIMAS, MEDICINA, TEISÉSAUGA, PASLAUGOS: Dalė Lazauskienė, redaktorės pavadutoja (60014, dale@gyvenimas.info); APLINKOSAUGA, NEVYRIAUSYBINĖS ORGANIZACIJOS, KULTŪRA, SPORTAS: Rimantė Jančauskaitė, apžvalgininkė (60012, rimante@gyvenimas.info); KOREKTŪRA: Ona Ališauskienė (60015); BUHALTERIJA, SKELBIMAI: Ona Lodienė, Zina Lankevičienė (tel./faksas 60012, zina@gyvenimas.info); kompiuterininkai (maketas@gyvenimas.info). Mob. tel. 8 605 19 327. Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su laiškų autorų nuomonėmis. Už skelbimų turinį neatsakome.

remia rubrikas
„Koks tu ir aš –
tokia Lietuva“ ir
„Tai, kas
išaugina...“

Laikraštis išeina trečiadieniais ir šeštadieniais.
Ofsetinė spauda. Apimtis – 2 spaudos lankai.
Indeksas 67283. Tiražas: trečiadieniais –
1350 egz., šeštadieniais – 1750 egz.
Rinko, maketavo UAB „Gyvenimas“.

Spaudė UAB „Alytaus Spaustuvė“, Seirijų g. 17,
tel. (8 315) 73786.

ALYTAUS
SPAUSTUVĖ